

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

เจนจิรา ธิจันดา *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ปีการศึกษา 2560 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน จำนวน 103 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .874 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลความช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครู กลุ่มเครือข่ายแมริม 2

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยนับวันยิ่งวิกฤตและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการกระตุ้นในยุคโลกาภิวัตน์ สภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิด

---

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการกระทำผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เกิดค่านิยมที่ไม่เหมาะสม เช่น การเสพติดและดื่มของมึนเมา การเที่ยวตามสถานเริงรมย์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวันอันควร การมั่วสุมเล่นการพนันและเกมคอมพิวเตอร์ ค่านิยมกรใช้สินค้าราคาแพง บริโภคนิยม ฟุ้งเฟ้อ สิ้นเปลือง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เสี่ยงต่อการประสบปัญหา ขาดการดูแลสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากสังคมอย่างจริงจัง แล้วยิ่งในปัจจุบัน วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสาร มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตของเด็ก ทำให้กระทบต่อสภาพร่างกาย จิตใจ เพราะมีการแข่งขัน ทั้งทางด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความสับสน และใช้ค่านิยมผิดๆ ขาดการพึ่งตนเอง ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ รวมทั้งเด็กขาดจิตสำนึกของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เด็กจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับยุคของการเปลี่ยนแปลง อยู่ในสังคมให้ได้อย่างมีความสุข เมื่อเกิดการปรับตัวไม่ได้ก็ก่อให้เกิดความขัดแย้ง วิตกกังวล ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ปัญหาเด็กขาดความอบอุ่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโรคเครียด ปัญหาทางเพศ การทารุณกรรม ปัญหาอาชญากรรม ก่อการทะเลาะวิวาท ลักขโมย มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การจัดการศึกษา เป็นหนึ่งในการพัฒนาคน ที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยของการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะเรียนรู้พัฒนา ปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน สังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอ แมริม จังหวัด เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 2 ได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อวางแผนและจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียนในแต่ละด้าน แต่การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 นั้น ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันเนื่องมาจากโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาสูง และทุรกันดาร นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา เผ่ากะเหรี่ยง ม้ง และไทยใหญ่ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ฐานะความเป็นอยู่ และพฤติกรรมอันส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งยากต่อการดูแลช่วยเหลือ อีกทั้งโรงเรียน ยังจัดการเรียนการสอนหลายช่วงชั้น คือเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ทำให้ช่วงวัยของนักเรียนมีความ

แตกต่างกันมาก การดูแลช่วยเหลือ ซึ่งจำเป็นต้องใช้จิตวิทยา และทักษะในการทำความเข้าใจนักเรียนที่แตกต่างกัน การทำงานของครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน และบุคลากรฝ่ายต่างๆของโรงเรียน มีการดูแล ช่วยเหลือ แนะนำนักเรียน มีการทำงานที่แตกต่างกัน ไม่มีการประสานความร่วมมือ ทั้งในด้านข้อมูลพื้นฐาน การส่งต่อความช่วยเหลือต่างๆ แก่นักเรียนที่มีปัญหา และที่สำคัญที่สุดคือการขาดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสาเหตุอื่นๆ การตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน ปัญหาความยากจน ต้องออกไปทำงานช่วยทางบ้าน ปัญหาติดยาเสพติดและสิ่งอบายมุขต่างๆ การขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครองแล้วแต่เป็นปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลความช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแม่มريم 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลความช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายแม่มريم 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายแม่มريم 2 อำเภอแม่มريم จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 132 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มเครือข่ายแม่มريم 2 อำเภอแม่มريم จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2560 จำนวนประชากร 103 คน คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแม่มريم 2 อำเภอแม่มريم จังหวัดเชียงใหม่ 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ได้จำนวน 103 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วยครูในเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 เพศชาย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 มีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 ประสบการณ์การสอน 1-5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 และประสบการณ์การสอน 6-10 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วยแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับเพศและประสบการณ์การสอน แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน จำนวน 34 ข้อ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน รวมไปถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น .874 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 103 ฉบับ ประกอบด้วยระหว่างวันที่ 15-19 มกราคม 2561 และนัดวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) กับตัวแปรเพศและ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์การสอน

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลความช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านสุดท้ายคือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจาก การจะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม มีความจำเป็นต้องรู้จักตัวตนที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมเสริมสร้างความรู้ ความสามารถแก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550, หน้า 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครปฐม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และสำรวจ จัดปฏิทินออกเยี่ยมบ้านของนักเรียนทุกคน โดยมีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียน ซึ่งครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูสามารถทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนได้มากขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว นอกจากนี้ครูมีการ

สังเกตพฤติกรรมต่างๆขณะที่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อการรู้จักนักเรียนให้มากขึ้นและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา พัฒนาและส่งเสริมและช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550, หน้า 88) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ผลอยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 102) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนของกลุ่ม เครื่องข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการคัดกรอง นักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการรักษาความลับของผลสรุปการคัดกรองนักเรียนเป็น กลุ่ม โดยจัดกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ตามแนวทางของกรมสุขภาพจิต โดยพิจารณา การจัดกลุ่มจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ค, หน้า 43 - 44) ได้กำหนดว่า ผลการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม ปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเอง หรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น การเก็บตัว การแสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการ เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ ที่สำคัญคือผลการคัด กรองนักเรียนต้องถือเป็นความลับจึงสถานศึกษา จะให้นักเรียนรู้ไม่ได้ อาจด้วยปกติวิสัยของคน ทั่วไป ไม่ยอมรับว่าตนเองมีปัญหา ทุกคนต้องการเป็นคนดีและอยากให้คนอื่นยอมรับว่าตนเป็นคน ดี เก่งและมีความสามารถ หากรู้ว่าผลการคัดกรองอยู่ในกลุ่มมีปัญหา อาจทำให้เกิดปมด้อย หรือถูก มองว่าเป็นตัวปัญหาของสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับผู้ปกครอง และชุมชน เป็นไปในทางที่ไม่ดี ดังนั้นข้อมูลผลการคัดกรองจึงถือเป็นความลับของสถานศึกษา เพื่อความ สะดวกในการหาวิธีแก้ไขพฤติกรรม และส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ อัยยะ (2552, หน้า 64) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพและการ บริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น 1 ผล การศึกษาพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้ผลในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรี โปธิ์สำนัก (2550, หน้า 51) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนได้ผลอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประสงค์ เพราะการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีหรือยุวกาชาด เป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดคั้งนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ได้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำประโยชน์เพื่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ หวายุฤทธิ์ (2552, หน้า 110) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 85) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 4 พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ได้ผลในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข สภาพการดำเนินงานระบบดูแล

นักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแมริม 2 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก การเยี่ยมบ้านนักเรียนทั้งนี้เนื่องจาก มีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ซึ่งการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ครูประจำชั้นต้องออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อที่จะได้รู้สภาพปัญหาและความเป็นอยู่ของนักเรียนอย่างแท้จริง ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองพยายามสร้างความคุ้นเคย ความอบอุ่นใจที่ดีต่อกัน อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการช่วยเหลือ แก้ปัญหา หรือพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักริ โพธิ์สำนัก (2550, หน้า 52 -53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ผลในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย นันทะเสน (2558, หน้า 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนบ้านแม่อุตุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน สภาพการดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายแม่ริม 2 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการส่งต่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก การให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณีของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพราะครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาถือเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้รู้ข้อมูลพื้นฐานและความเข้าใจนักเรียนแต่ละคนสามารถที่จะนำข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาตลอดจนการป้องกันและแก้ไขและช่วยเหลือ ได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้นครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีวิธีการหรือกิจกรรมที่หลากหลายในการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนสำหรับนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550, หน้า 122 - 123) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครปฐม พบว่า การให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาเป็นรายกรณีของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาได้ผลในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552, หน้า 113) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแม่ริม 2 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ด้าน และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ของข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน ภาระงานสอนและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย นันทะเสน (2558, หน้า 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายแม่ริม 2 อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และรายด้านทุกด้านไม่

แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ เจริญไชย (2552, หน้า 106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ของข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน ภาระงานสอนและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ พรหมรักษา (2552, หน้า 87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ พนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 พบว่า สภาพดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครูเทศบาลใน โรงเรียนกลุ่มการศึกษาที่ 9 จำแนกตามประสบการณ์ โดย ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรใช้แบบประเมิน พฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผล การคัดกรองนักเรียน และจัดเก็บอย่างเป็นระบบให้เป็นปัจจุบัน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความสามารถพิเศษของนักเรียนตามศักยภาพ ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับนักเรียน
4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข สถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมเสริม หลักระหว่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกที่หลากหลาย
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีแผนร่วมกันการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบ วางแผนแต่งตั้งคณะกรรมการส่งต่อในระดับชั้นเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอแมริม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จักรี โปธิ์สำนัก. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- วิโรจน์ สุรสาคร. (2550). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
นครปฐม. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วีรพงษ์ เจริญไชย. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. การค้นคว้าอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.
- สุเทพ พรหมรักษา. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
พนักงานครูเทศบาลในโรงเรียน สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9. การค้นคว้าอิสระศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุภาพ อัยยะ. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย .
- สมชาย นันทะเสน. (2558). การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนบ้านแม่อุสุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2. การค้นคว้าอิสระ, บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง.
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอน
ในระดับช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. ปรินญา
ณินพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- เสริมฤทธิ์ หวายุฤทธิ์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ 2.